

BIAŁKA I KWASY NUKLEINOWE

Białka dzielimy na:

BIAŁKA FIBRYLARNE ~~~~~
(włókienkowe) *kolagen*

BIAŁKA GLOBULARNE OO
histony

Dzielimy je również na:

BIAŁKA PROSTE

- Aminokwasy

BIAŁKA ZŁOŻONE

- Aminokwasy
- jony / metale

Kolagen to 3 polipeptydowy łańcuch (kości, skóra) (struktura 4-rzędowa)

1. Połączenie łańcuchów
2. Łączy się w agregaty nie rozpuszczalne w wodzie

Keratyna – składnik skóry, włosów i paznokci

Hemoglobina – transport tlenu w erytrocytach

Mioglobina – w mięśniach, magazynuje tlen

Globuliny – obrona naszego organizmu przed patogenami (odporność) (we krwi), budowa Y

Albuminy – regulacja objętości wody, transport substancji nieorganicznych i organicznych

Histony + DNA → Chromosomy

Fibrynogen – uczestniczy w procesie krzepnięcia krwi

STRUKTURY x-RZĘDOWE

struktura I-rzędowa – **LINIOWA**

struktura II-rzędowa – **HELISA**

struktura III-rzędowa – łączenie się, **mostki disiarczkowe**

struktura IV-rzędowa – **więcej niż 1** łańcuch

KOAGULACJA to zmiana struktury białka

- **wysalanie** (pod wpływem soli odwadnia się białko, powstaje proces ODWRACALNY)
- **denaturacja** (pod wpływem temperatury wiążania się zrywają, proces NIEODWRACALNY)
- peptyzacja (proces odwracalny wysalania)
- renaturacja (powrót do formy wyjściowej)

KWASY NUKLEINOWE

DNA

- kwas **deoksyrybonukleinowy**
- nić polinukleotydowa (**dwuniciowa**) helisa
- zbudowane z nukleotydu który zawiera:
  1. **ZASADY AZOTOWE**
    - a) adenina b) tymina
    - c) cytozyna d) guanina
  2. **DEOKSYRYBOZA**
(pentosa C5)
  3. RESZTA KWASU FOSFOROWEGO (P)

A – D – P
T – D – P

Zasada komplementarności

$$\begin{array}{l} A=T \\ T=A \\ G \equiv C \\ C \equiv G \end{array}$$

= - wiązania wodorowe, w AiT są to 2 wiązania, a w CiG – 3 wiązania.

Między cukrem a zasadą azotową jest wiązanie **GLIKOZYDOWE**

Między zasadami azotowymi jest wiązanie **WODOROWE**

Między resztą kwasu fosf. A cukrami są wiązania **FOSFODIESTROWE**

DNA występuje w komórkach roślinnych, zwierzęcych, grzybowych i bakteriach.

FUNKCJE DNA – nośnik informacji genetycznej o budowie białek

Replikacja – w DNA, przed podziałem komórek (przed mitozą i mejozą)

RNA

- kwas **rybonukleinowy**
- **jednoniciowy**
- zbudowane z nukleotydu który zawiera
  1. **ZASADY AZOTOWE**
    - a) adenina, b) uracyl
    - c) cytozyna d) guanina
  2. **RYBOZA (C5)**

3. RESZTA KWASU FOSFOROWEGO

mRNA – **messanger informacyjny**
tRNA – **transportowy**
rRNA - **rybosomalny**